

Czym był TISZ?

Justyna Sobczyk

Tekst wprowadzający z publikacji pokonferencyjnej TISZ Anex, która miała miejsce 4-5 października 2008 roku w Warszawie

Projekt TISZ (Teatr i Szkoła) został zainicjowany przez Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego w roku 2006. Inspiracją do rozpoczęcia działań o charakterze teatralno-edukacyjnym był projekt TUSCH (Theater und Schule), realizowany od wielu lat w Berlinie. Polega on na długofalowej współpracy (partnerstwie) między konkretnym teatrem i szkołą. W latach 1998–2008 zaangażowały się w ten projekt 82 berlińskie szkoły, 31 teatrów, a działaniami objęto aż 30 tysięcy uczniów! Jednym z głównych celów obu projektów – niemieckiego i polskiego – jest promowanie formuły dialogu w sztuce teatralnej, która opiera się na zasadzie działania w bezpośrednim kontakcie z widzem, przy użyciu języka żywego teatru. Rolą Instytutu Teatralnego w rodzimej wersji tego przedsięwzięcia było wspieranie takiego modelu współpracy między warszawskimi placówkami teatralnymi i szkolnymi. W czasie dwuletniej realizacji projektu Instytut Teatralny na różnych etapach i z różną intensywnością współpracował z następującymi scenami stołecznymi: z Teatrem Dramatycznym, Teatrem Lalka, TR Warszawa, Teatrem Polskim, Teatrem Powszechnym, Teatrem na Woli oraz z warszawskimi szkołami: Międzynarodową Europejską Szkołą Podstawową, XXVIII LO im. Jana Kochanowskiego, VII LO im. Juliusza Słowackiego, V LO im. Józefa Poniatowskiego, LXV LO im. Józefa Bema oraz z XLII LO im. Marii Konopnickiej. Podczas pierwszej dwuletniej edycji projektu TISZ zrealizowaliśmy następujące przedsięwzięcia: sesje warsztatów dla młodzieży pod hasłem Warsztatowy Tydzień TISZ, podczas których młodzi ludzie poznawali teatry, nie będące ich tiszowymi partnerami; dwa małe festiwale: TISZTEST i TISZ FEST, stanowiące pretekst do zaprezentowania spektakli z udziałem młodzieży oraz autorskich filmów dokumentalnych o danych teatrach, nakręconych przez młodych ludzi. Wzbogaciliśmy repertuar działań projektu, organizując również dwie wizyty studyjne w Berlinie, a wzięli w nich udział zarówno nauczyciele, jak i pracownicy teatru, zaangażowani w projekt. Dwuletni czas realizacji projektu TISZ umocnił nas w przekonaniu, że chcąc tworzyć przestrzeń dla działań opartych na współpracy teatru i szkoły, musimy zaproponować dodatkowe warsztaty, skierowane do osób odpowiedzialnych za charakter poszczególnych partnerstw – czyli do pracowników teatrów, którzy nie są wystarczająco przygotowani do tego, aby tworzyć przestrzeń aktywnego dialogu z widzem. Wychodząc naprzeciw tej potrzebie, przygotowaliśmy suplement do naszego przedsięwzięcia, czyli TISZ ANEX. Pierwsze weekendowe szkolenie dla pracowników teatrów pod hasłem TISZANEX odbyło się w czerwcu 2007 roku. W ramach tego projektu zorganizowaliśmy cztery warsztaty, skoncentrowane wokół przedstawienia Piotra Cieplaka *Albośmy to jacy, tacy* w Teatrze Powszechnym. Do prowadzenia zajęć zaprosiliśmy pedagogi teatru z Niemiec: Danielę Fichte, wówczas związaną z Deutsches Theater w Berlinie, Jule Koch z Gerhart-Hauptmann-Theater w Zittau oraz polską tancerkę i choreografkę Renatę Piotrofską. Oceniając trzydniowe działania warsztatowe jako interesujące i twórcze, ale niewystarczające, postanowiliśmy opracować szerszy program, poświęcony szerzeniu idei pedagogiki teatralnej. Postanowiliśmy realizować nasze plany na dwóch polach, zarówno teoretycznym, jak i praktycznym. Sezon teatralny 2008/2009 zainaugurowaliśmy międzynarodową konferencją „Kto kocha edukację? O edukacji w teatrze”. Odbyła się ona w dniach 4–5 października 2008 roku. Celem konferencji było zaprezentowanie idei pedagogiki teatralnej i konkretnych przykładów realizacji jej założeń. Konferencja skupiła skupiła teoretyków oraz praktyków z obszaru pedagogiki teatralnej z Polski i zagranicy. Z drugiej strony zainicjowaliśmy specjalistyczny roczny kurs dla pracowników teatrów w postaci cyklu warsztatów praktycznych, dotyczących kształcenia umiejętności, potrzebnych do projektowania działań

edukacyjnych w teatrach. Teksty w niniejszej publikacji są zapisem wystąpień, jakie przygotowali nasi goście. Ich układ wynika bezpośrednio z programu konferencji. Pierwszego dnia prezentowano projekty zagraniczne (z Holandii, Niemiec, Szwajcarii i Wielkiej Brytanii). Drugi dzień konferencji poświęciliśmy różnym przykładom działań edukacyjnych w teatrach w naszym kraju. Mam nadzieję, że zamieszczone w tej publikacji teksty zainspirują czytelników do refleksji na temat pedagogiki teatralnej w ogóle, zwrócą uwagę na realizowane w teatrach działania edukacyjne, pobudzą do krytycznego myślenia o sposobach realizacji tychże działań w teatrach, a przede wszystkim rozbudzą chęć projektowania sytuacji twórczych w przestrzeni edukacji teatralnej.

* Projektowanie sytuacji twórczych to pojęcie wymyślone i stosowane przez Marię Parczewską i Janusza Byszewskiego, twórców Laboratorium Edukacji Twórczej w CSW Zamek Ujazdowski.

Zob. Janusz Byszewski, Maria Parczewska, Projektowanie sytuacji twórczych = designing creativesituations, Warszawa: Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski, Laboratorium Edukacji Twórczej